

bil že v enajstem mesecu svoje starosti. Obraza je bil (tako so ga tudi drugi popisovali) lepega, obnašanja prijetnega, ter si je tudi veliko premoženja s tem pridobil, da se je po svetu ljudem kazal. Prišel je takrat iz Angleškega in se je imenoval „Tom Povce,“ to je „Tomaž Palčnik.“ Ako še sedaj živi kje na tem svetu, to mi ni znano.

Najmanjši pritlikovec, kolikor jih je dosihmal na svetu bilo, je bil le 16 palcev visok, in tudi iz Angleškega domá. —

Opravila marljivega učenca o velikih šolskih počitnicah.

Ni ga menda bolj veselega dné za pridnega učenca, nego je zadnji dan šolskega leta. Vse prestano je zdaj naenkrat pozabljeno, in z veseljem gleda učenec sad, ki mu ga je obrodila pridnost. Na tujem stanujoč je željno pričakoval šolskih počitnic, kajti vže dolgo ni videl svojih predragih staršev, bratov in sester, a zdaj se tem bolj veseli, ker dobro vé, da bodo domači z njim zadovoljni, ter se bodo z njim vred veselili dobrega napredka. Sercé mu radosti poskakuje, da bode zopet mogel v domačej njemu tolikanj priljubljenej hišici stanovati, ter po starej navadi kramljati s svojimi starimi tovarši. Take in enake misli ga navdajajo, ko zapusti šolo za dva meseca, v katerih se bode odpočil, da bode pozneje zopet iz novega lahko nadaljeval svoje pričeto učenje. Nikakor ni njegov namén, dragega časa s postopanjem tratiti, marveč zlati čas, kolikor največ mogoče, dobro porabiti. Njegovo največe veselje je, starišem pri delu pomagati, in kedar mu čas dopušča, kako zabavno in podučno knjigo prebirati. To se vé, da šolske knjige marljivi učenec tudi o počitnicah večkrat v roke vzame. Vsaki dan se vsaj nekoliko z njimi peča; to, kar se je naučil, ponavlja, ali se pa za prihodnje leto pripravlja. Hvaležnosti je polno njegovo serce, da ima priložnost šolo obiskovati, kjer se toliko lepega in koristnega uči. Marljivega učenca zanimiva vsaka stvar, za katero neizobraženi človek še ne porajta, ter se marsikaj uči od nje. Na polji mu je znana sleherna cvetlica, v gozdu vsako drevo in vsak tiček, ki na njem prebiva. Kako srečnega se šteje, da ima priložnost v šoli se učiti, katere rastline, in katere živali so človeku v prid, in zopet nasproti, katere mu škodujejo. Zdaj se mu priložnost ponuja, da naravo in nje prebivalce natanko sam opazuje, in se o marsičem, kar se mu je v knjigah čudno zdelo, sam lahko prepriča. To veljá vzlasti o poljedelstvu. Lehko zdaj opazuje, kako se v njegovem rojstnem kraji polje obdeluje, drevesa cepijo i. t. d., pri tem se marsikaj lahko uči, kar mu bode v prihodnje gotovo dobro prišlo. S časoma se uči spoznavati, kaj je prav, in kaj ne, kaj se ima odstraniti, in kaj ohraniti, ali pa pridobiti. Neizobražen človek se navadno le starih načel najrajše drži, vse novosti so mu neumnosti. Pridni učenec pa ima priložnost s koristnimi knjigami se podučevati, ter tako enkrat sebi in svojemu bližnjemu koristiti. SedANJI čas tirja zmiraj večje napredke, in kdor ne napreduje, zaostaja, kar pa bode njemu samemu gotovo v veliko škodo. Koncem svojega

sestavka naj še ob kratkem omenim obnašanje pridnega učenca o veselih počitnicah. On je proti vsakemu prijazen, priljuden in postrežljiv. Praznih burk in šal, katere so pri mladini prepogosto v navadi, pridni učenec ne pozna. V vsem, karkoli dela, prizadeva si pokazati, da obiskuje šolo, ter želi postati izobražen in omikan človek.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Kristavec.

Kristavec, svinjska dušica ali divji bulnjek (*Datūra Stramónium*) je jako strupena rastlina, ki raste skorej povsod, posebno po grobljih, starem zidovji, ob plotih, gnojiščih, kraj potov in cest, tedaj povsod na pustej neobdelanej zemlji blizo mest in vasi. Ta rastlina ima koželjasto korenino in terdno steblo, ki vzraste 2—3 čevlje visoko in se deli v vilicam podobne rastlike ali vejice. Liste ima gladke, jajčasto okrogle, temnozeleno, na krajih močno izrezljane. Čaša je cevka in peterobata. Livkasti cveti so beli, blizo 4 palce dolgi in stojé posamesno med razsohami vej. Plod te hudo strupene rastline je mnogosémna glavica z ostrimi iglicami, podobna divjemu kostanju, orehove velikosti, napolnjena s črnim, gerbavim seménjem. Seme leží lahko po več let v zemlji brez da bi kalilo; ako pa pride na zemljino poveršje, hitro požene kalí in se čudovito naglo razrašča. Vsled tega se ta rastlina ne dá tako lahko zatreti. Prirodopisci pravijo, da je ta rastlina prišla iz vzhodnje Indije v Evropo. Vsa rastlina je zoperno smerdeča, omamna in jako strupena. Najbolj strupena je korenina in seme, bodisi zeleno, suho ali kuhano. Ako liste, cvetje ali mehka steblica v roki zmanemo, dobimo jako ostuden duh, od katerega posebno v gorkih sobah človeka glava bolí ter mu težave in omedlevice dela. Zeleni listi so neprijetno-sladkega, potem pa nekako ostrega in skerčljivega okusa. Že sami listi, ako je položiš na človeško kožo, naredé lahko jako nevarna vnetja. Strašni so pa še le nasledki, ako človek seme ali kak drugi del te strupene rastline povžije. Najpred postane človek ves omamljen, kakor bi bil pijan, oči se mu jamejo svetiti, v glavi se mu začne verteti, vso zavednost izgubi ter kmalu ne sliši in tudi ne vidi več prav;